

Omskärelse av minderåriga pojkar måste upphöra – Stopp! Min kropp!

Redan i förskoleåldern lär sig barnen i Sverige att de själva äger rätten över sin kropp. Det handlar bland annat om rätten att motsäga sig beröring, även om det så bara handlar om en kram. Det är både positivt och glädjande när samhället tar barnens integritet på allvar. En kampanj som många förskolor använder sig av är *Stopp! Min Kropp!* som bland annat *Rädda barnen* står bakom. I materialet behandlas exempelvis att kroppen har privata områden och vad man får och inte för göra mot eller med andras kroppar. I det perspektivet tycks det nästan absurt att samhället i andra avseenden, utan hänsyn till barns rätt över sina egna kroppar, kan tillåta kirurgiska ingrepp som saknar medicinsk grund på barn.

Enligt Socialstyrelsen (2014) utförs ungefär 2000-3000 omskärelser av minderåriga pojkar varje år i Sverige. Eftersom siffran är några år gammal finns det anledning att tro att siffran är något högre idag. Icke-medicinsk omskärelse är svår att förena med respekten för barnets rätt till integritet och självbestämmande. Kirurgiska ingrepp bör heller inte utföras utan medicinsk grund eftersom de aldrig är helt riskfria. Dessutom finns det många auktoriteter på området som förespråkar att barn inte skall utsättas för onödiga kirurgiska ingrepp när inga faktiska medicinska skäl föreligger.

Svenska läkarsällskapets delegation för medicinsk etik har för några år sedan granskat frågan ur ett etiskt och juridiskt perspektiv. Slutsatsen de presenterade var att det är etiskt tvivelaktigt att på icke medicinska grunder utföra omskärelse på ett barn som inte själv haft möjligheten att delta i beslutet.

RFSU har under många år tagit avstånd från omskärelse av minderåriga pojkar. De anser inte att det är etiskt försvarbart att avlägsna frisk vävnad från människokroppen på individer som inte givit sitt medgivande till det. Vidare menar *RFSU* att omskärelse av minderåriga är att kränka den personliga integriteten hos barnet och därmed också dess rättigheter. De lyfter vidare fram varje individs rätt att bestämma över sin egen kropp och förespråkar därför inte omskärelse av minderåriga när det utförs utan medicinska skäl.

Vårdförbundet har sedan tidigare aktivt tagit ställning emot omskärelse av minderåriga. De anser att omskärelse av ett barn utan medicinsk grund och utan samtycke från individen bryter mot barnets mänskliga rättigheter och går stick i stäv med de grundläggande medicin-etiska principerna. Mot bakgrund av att ingreppet är oåterkalleligt och kan leda till allvarliga komplikationer ser *Vårdförbundet* det som grundläggande att föräldrarätten inte sätts före barnets rätt till medbestämmande, kroppslig integritet och skydd mot skadliga sedvänjor.

Den svenska myndigheten *Barnombudsmannen* har också uttalat sig i frågan. De anser att det inte finns någon hälsomässig grund för att omskära små pojkar i de fall som ingreppet inte är medicinskt motiverade. De beskriver ingreppet som smärtsamt, oåterkalleligt och att det kan med föra allvarliga komplikationer. Att omskära ett barn utan medicinsk grund och utan att barnet har samtyckt till det bryter enligt *Barnombudsmannens* mening mot barnets mänskliga rättigheter och mot grundläggande medicinsk-etiska principer. Vidare problematiserar *Barnombudsmannen* dagens

lagstiftning. Lagen uttrycker att barnets inställning i frågan skall så långt det är möjligt klarläggas och ingreppet får inte ske mot barnets vilja. Men i praktiken menar de att lagstiftningen är tandlös eftersom merparten av de barn som blir omskurna i Sverige är spädbarn eller är i så pass låg ålder att de inte kan anses ha haft möjlighet vara välinformerade om ingreppet och inte barnet inte heller kunnat påverka beslutet. Barnombudsmannen anser att barnets rätt till medbestämmande och kroppslig integritet inte får kränkas och att barnet skall skyddas mot skadliga sedvänjor.

International NGO-council (mot våld mot barn) – en rådgivargrupp åt FN – lyfter i en rapport från oktober 2014 fram att omskärelse av pojkar på icke-medicinsk grund och utan samtycke innebär en grov kränkning av barnets rättigheter. Det handlar bland annat om rätten till fysisk integritet och rätten till skydd mot fysiskt och psykiskt våld.

Barnombudsmannen problematiserar vidare att en annan aspekt är att ingreppet sammantaget saknar hälsomässiga vinster för barnet och att det kan leda till komplikationer som blödningar och infektioner. I värsta fall menar *Barnombudsmannen* att omskärelse av barn kan leda till allvarliga skador på penis och att barn i extremfall kan avlida.

Barnombudsmannen anser att omskärelse av pojkar utan barnets samtycke är i strid med artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter som ger barn rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem. De anser också att det strider mot artikel 24(3) som innebär att barn ska skyddas mot traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Omskärelse utan samtycke innebär, enligt deras mening, en kränkning av barnets rätt till respekt för sin fysiska integritet.

Lagstiftningen behöver förändras för att överensstämja med barnets mänskliga rättigheter och medicinsk etik enligt *Barnombudsmannen* (2015). Omskärelse utan medicinsk grund endast få utföras om en pojke som uppnått den ålder och mognad som krävs för att förstå informationen och att barnet på riktigt kan samtycka till ingreppet.

För flera år sedan, 2012, tog Svenska barnläkarföreningen öppet ställning mot omskärelse av barn. De menar att ingreppet är ett övergrepp mot pojkarna.

Mats Reimer som är barnläkare menar att det faktiskt finns alternativ till omskärelse som det ser ut idag. Ingreppet skulle kunna förändras till en ofarlig symbolisk ritual där penis prickas med en nål men där all vävnad bevaras. Han menar att även om det också är ett etiskt dilemma med det så skadar det åtminstone inte barnet permanent och skulle kunna motsvara samma typ av handling som när barn döps och får vatten på hjässan. Vidare skriver Mats Reimer att alla traditioner förändras och att pojkarnas kroppar måste fredas om vi skall uppnå äkta individuell religionsfrihet. Han menar också att det går att vänta med omskärelse eftersom ingreppet kan utföras vid vuxen ålder istället.

Omar Makram från riksorganisationen *GAPF, Glöm aldrig Pela och Fadime*, skriver att omskärelse av pojkar är en kränkning av deras kroppsliga integritet och att ingreppet är en form av genital stympling. Vidare anser han att barns kroppar är inte föräldrarnas egendom och att omskärelse av barn går på tvärs med religionsfriheten ur barnets perspektiv.

När är det då acceptabelt med omskärelse av minderåriga, det är också något som måste belysas. Omskärelse av medicinska skäl kan genomföras exempelvis vid upprepade balaniter hos pojkar med förhudsförträngning eller om pojkar som närmar sig puberteten har en förhudsförträngning och där annan behandling inte har hjälpt. Lägst risk för komplikationer har ingreppet då efter 10–12-års åldern. Då görs ingreppet oftast i lokalanestesi. Lokalanestesi svider 20–30 sekunder och pojken får också ont och behöver smärtlindring i hemmet närmsta dygnet efter ingreppet. Även när omskärelse

genomförs av vana läkare finns en viss komplikationsrisk, framför allt gäller det blödning eller infektion. Men rutinerna för detta varierar mellan olika regioner.

Slutligen finns det tunga medicinsk-etiska skäl för att ta upp frågan för politisk behandling. I Sverige har flera regioner motsatt sig att ingreppet utförs inom den egna regionen. Medicinsk forskning tillbakavisar myter om att spädbarn inte känner smärta och att ett kirurgiskt ingrepp i form av omskärelse är utan risker. Nyfödda barn uppfattar smärta precis som äldre barn och vuxna. Spädbarn kan inte heller förstå varför smärtan uppstår. Även efter nervblockad är det smärtsamt efter ingreppet. Trots full smärtlindring kan barnet känna sårsmärta i flera dagar efteråt. Spädbarn bör inte heller på grund av riskerna sövas under ingreppet, vilket i praktiken omöjliggör ett smärtfritt kirurgiskt ingrepp.

På Vänsterpartiets kongress 2002 beslutade partiet att driva på för ett förbud mot omskärelse av minderåriga och i en motion till Sveriges riksdag (2006/07:So374) skriver Vänsterpartiet att: Vi säger nej till en icke medicinskt motiverad omskärelse av minderåriga pojkar. Åldersgränsen föreslås bli 18 år för att ta hänsyn till att det i andra delar av världen fortfarande är vanligt att pojkar och män låter omskära sig. Då kan den vuxne mannen själv ge ett informerat samtycke och fortfarande låta omskära sig. Därmed bör omskärelse av minderåriga pojkar som inte har medicinskt syfte förbjudas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

En del menar att ett upphörande av omskärelse av minderåriga pojkar skulle inkräkta på religionsfriheten. Men detta antagande vilar på den felaktiga föreställningen att omskärelse inte skadar kroppen. Det framgår helt tydligt i lagen om religionsfrihet att den inte kan åberopas för att skada en annan människa.

Flera partier verkar konstigt nog vara helt tillfreds med dagens lagstiftning. Vänsterpartiet vill istället låta pojken som myndig själv avgöra om han vill genomföra denna religiösa rit eller inte.

Med anledning av ovanstående föreslås:

att Region Jönköpings län omprövar sitt ställningstagande kring att erbjuda omskärelse av minderåriga barn

att Region Jönköpings län, med hänsyn till barnets okränkbara rätt till sin egen kropp, blir en röst i remissvar och annan kommunikation med staten för att omskärelse av minderåriga skall förbjudas när inga medicinska skäl föreligger

Mikael Ekvall
Vänsterpartiet